

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

Juni 2025

Rigsrevisionens notat om
beretning om

brugergevinster ved jernbaneinvesteringer

Opfølgning i sagen om brugergevinster ved jernbaneinvesteringer (beretning nr. 5/2022)

16. maj 2025

RN 707/25

I. Baggrund og konklusion

1. Rigsrevisionen følger i dette notat op på sagen om brugergevinster ved jernbaneinvesteringer, som blev indledt med en beretning i 2022. Opfølgningen sker med henblik på at vurdere, om Transportministeriets initiativer adresserer den kritik, der fremgår af Statsrevisorerne bemærkninger og Rigsrevisionens beretning. Vi har tidligere behandlet sagen i notat til Statsrevisorerne af 31. januar 2023.

2. Beretningen handlede om, hvorvidt Transportministeriet havde sat klare mål for brugergevinster ved jernbaneinvesteringer og fulgt op på, om målene var indfriet. Brugergevinster er forbedringer for brugerne i form af kortere rejsetider, flere tog og færre forsinkelser. I beretningen indgik otte afsluttede og seks uafsluttede projekter, som havde mål for brugergevinster, der fremgik af aktstykker, anlægslove eller finanslove. De afsluttede projekter havde 24 mål, hvoraf 11 ikke var indfriet.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, fandt de det utilfredsstillende, at Transportministeriets mål for brugergevinster i aktstykker, anlægslovforslag og finanslove for 14 udvalgte jernbaneprojekter ikke havde været tilstrækkeligt klare, og at ministeriet ikke havde fulgt op på, om målene var indfriet. Transportministeriet og Folketinget vidste således ikke, om målene for brugergevinster var indfriet, og havde dermed ikke viden, som kunne bruges fremadrettet i nye investeringsprojekter.

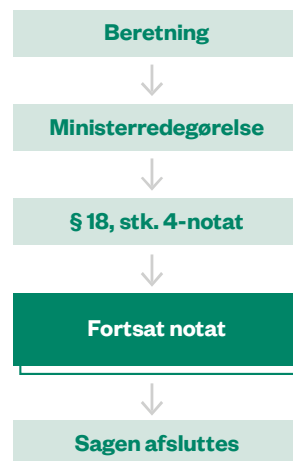

Konklusion

Transportministeriet har taget et nyt koncept for opfølgning på brugergevinster ved jernbaneinvesteringer i brug. Ministeriet har brugt konceptet i syv projekter, herunder i to afsluttede projekter, som indgik i beretningen. Ministeriet har udarbejdet en plan for opfølgning på de øvrige afsluttede projekter. Rigsrevisionen tager til efterretning, at ministeriet ikke vil følge op på fornyelsesprojekter. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at ministeriet også bør følge op på fornyelsesprojekter, hvis der fremgår mål for brugergevinster for projekterne af aktstykke eller finanslov.

Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at sagen kan afsluttes.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

II. Status på sagen

4. På baggrund af beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger har vi fulgt op på følgende punkter:

Et opfølgningspunkt afsluttes, når Statsrevisorerne på baggrund af indstilling fra Rigsrevisionen vurderer, at myndighedernes initiativer er tilfredsstillende.

Opfølgningspunkt	Status
1. Opstilling af mål for brugergevinster.	Afsluttet i forbindelse med notat til Statsrevisorerne af 31. januar 2023.
2. Brug af koncept for opfølgning på brugergevinster ved afsluttede projekter.	Behandles og afsluttes i dette notat.
3. Indfrielse af mål for brugergevinster for de otte afsluttede projekter.	Afsluttet i forbindelse med notat til Statsrevisorerne af 31. januar 2023.

III. Transportministeriets initiativer

5. Vi gennemgår i det følgende Transportministeriets initiativer i forhold til det udestående opfølgningspunkt.

6. Opfølgningen er baseret på en dokumentgennemgang og brevveksling med ministeriet.

Brug af koncept for opfølgning på brugergevinster ved afsluttede projekter

7. Statsrevisorerne hæftede sig ved, at Transportministeriet for otte afsluttede projekter hverken havde udarbejdet en status for, om målene for brugergevinster var indfriet, eller havde søgt at afdække årsagerne til, at målene ikke var indfriet.

8. Det fremgik af beretningen, at Transportministeriet i samarbejde med Trafikstyrelsen havde udarbejdet et koncept for projektopfølgning. Projektopfølgningen skulle bl.a. indeholde en samlet beskrivelse af og opfølgning på den opnåede nytte for passagererne. Projektopfølgningen ville blive anvendt for de otte afsluttede projekter og for de projekter, der var besluttet i forbindelse med "Infrastrukturplan 2035".

9. Transportministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at der kunne være fordele ved at have et fast koncept for opfølgning på jernbaneprojekter. Opfølgningen ville give viden om effekter af brugergevinster af konkrete anlægsprojekter, som kunne bruges fremadrettet i nye projekter.

10. Vores opfølgning viser, at Trafikstyrelsen har taget konceptet i brug. Styrelsen har fulgt op på brugergevinster i syv projekter, herunder to af de otte afsluttede projekter, som indgik i beretningen. Styrelsen har udarbejdet en opfølgningsplan for de øvrige afsluttede projekter, der indgik i beretningen, og for kommende projekter med forventet ibrugtagningstidspunkt frem til 2036.

11. Transportministeriet oplyser i forbindelse med denne opfølgning, at opfølgningsplanen er et øjebliksbillede og opdateres løbende som følge af politiske beslutninger, Banedanmarks anlægsplan samt fx andre disponeringer af togmateriellet end aktuelt planlagt. Ministeriet oplyser videre, at ministeriet ikke vil følge op på fornyelsesprojekter ud over det projekt, der indgik i Rigsrevisionens beretning. Det skyldes, at fornyelsesprojekter handler om at sikre bevarelsen af jernbanens funktionalitet, og at udgangspunktet ikke er at skabe brugergevinster, fx at togene kan køre med højere hastigheder eller med flere afgangene.

12. Rigsrevisionen tager til efterretning, at Transportministeriet ikke vil følge op på fornyelsesprojekter, men bemærker, at fornyelsesprojekter indgik i beretningen med den begrundelse, at fornyelse af jernbanen i nogle tilfælde også giver mulighed for brugergevinster. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at Transportministeriet også bør følge op på fornyelsesprojekter, hvis der fremgår mål for brugergevinster for projekterne af aktstykke eller finanslov.

Fornyelsesprojekter

Fornyelse omfatter aktiviteter, der fører til, at anlægselementernes vedligeholdelsesomkostninger nedbringes væsentligt eller forlænger anlægselementernes levetid. Det kan være aktiviteter som udskiftning af komponenter, fx skinner og sveller.

13. Hele sagen kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

14. Bilag 1 viser Folketingets behandling af beretningen.

Birgitte Hansen

Bilag 1. Folketingets behandling af beretningen

Beretning (nr.), dato for Stats- revisorernes mødebehandling og minister- redegørelse(r)	Behandlet i udvalg	Gennemgang ved Statsrevisorerne og Rigsrevisionen	Udvalgs- spørgsmål (nr.)	Indkaldt til samråd	Statsrevisorerne har holdt møde med ministeren	§ 20-spørgsmål
Brugergevinster ved jernbane- investeringer (nr. 5/2022) 14-11-2022 Minister- redegørelse: Transport- ministeren: 10-01-2023	Finansudvalget: 12-01-2023 26-01-2023 Transportudvalget: 17-01-2023	Transportudvalget: 20-06-2023	Transport- ministeren: 13-01-2023 (47)			